

בע"ח (חיפה) 57424-11-16 - ר ח נ' מדינת ישראל

בע"ח (חיפה) 57424-11-16 - ר ח נ' מדינת ישראל שלום חיפה

בע"ח (חיפה) 57424-11-16

תיק חיצוני: מספר תיק חיצוני

ר ח

נגד

מדינת ישראל

בית משפט השלום בחיפה

[17.01.2017]

כבוד השופט זיו אריאלי

החלטה

בפני בקשה לעיון בחומר חקירה (לפי הוראת סעיף 74 לחוק סדר הדין הפלילי).

רקע וטענות הצדדים:

- נגד המבקש הוגש כתב אישום, המייחס לו מספר עבירות ובארבעה אישומים: תקיפת בן זוג ואיומים (אישום 1); הפרת צו בימ"ש (אישומים 2-4). ברקע האישומים עומד סכסוך בין המבקש לבין המתלוננת, אשר הייתה הידועה בציבור של המבקש, במועדים הרלבנטיים לכתב האישום.
- יצוין כי התיק העיקרי עבר מספר תהפוכות. במהלך הדיון בתיק העיקרי, הודה המבקש פעמיים, הורשע - וחזר בו מהודאתו. נכון לעתה, התיק קבוע להמשך שמיעת ראיות ליום 22.1.17 (בפני כב' השופט א' קאופמן).
- המבקש (המייצג את עצמו) הגיש בקשה לעיון בחומר חקירה. הבקשה מתייחסת לתיקים שנפתחו בגין תלונות שהגישה המתלוננת נגד המבקש, ואשר בגינם לא הוגש נגד המבקש כתב אישום.
- לטענת המבקש, בחומר המבוקש מצוי מידע אשר יכול להביא לזיכוי. על פי הטענה, המתלוננת היא "מתלוננת סדרתית", ויש בחומר המבוקש כדי ללמד על כך שמדובר בדפוס פעולה של המתלוננת. התלונות הן משנת 2012, כולן מאוחרות לתלונות מושא כתב האישום. מדובר בתלונות בגין הפרת צווי בימ"ש, אישומים, הפרת הוראה חוקית, גניבת אופניים וזיוף מסמך.

5. המשיבה מתנגדת לבקשה. נטען, כי המבקש הגיש עשרות בקשות במסגרת התיק העיקרי, לרבות בקשות לקבלת חומר חקירה. בשנת 2014 קיבל המבקש (באמצעות בא כוחו דאז), לפני משורת הדין, חלק מהחומרים מושא בקשה זו, ובעקבות זאת חזר בו המבקש מבקשתו לקבלת חומרי חקירה. עתה, ולאחר שהמבקש מייצג את עצמו, הוא שב ומבקש לעיין בחומרי החקירה עליהם ויתר לפני שנים. לגופו של עניין, טוענת המשיבה, אין המדובר בחומרי חקירה. המדובר בתיקי חקירה שנסגרו כדין על ידי הרשויות המוסמכות. אף עיון בתיקים אלו מגלה כי אין להם כל נגיעה לאירועים מושא כתב האישום. עוד נטען כי הענות לבקשת המבקש תפגע בזכויות המתלוננת (וצדדים שלישיים) לפרטיות.
6. בדיון בפני חזרו הצדדים על טענותיהם. הוגשו לעיוני תיקי החקירה שבמחלוקת. דיון והכרעה:
7. זכות העיון בחומרי חקירה הוכרה כזכות מרכזית בהליך פלילי. בית המשפט חזר ופסק כי אין לפרש מונח זה באופן דווקני. עם זאת, אין משמעות הדבר כי יש לאפשר את הרחבת זכות העיון בחומר חקירה גם לחומרים שהרלבנטיות שלהם היא רחוקה ושולית.
8. כפי שנקבע לא אחת, תכליתה של זכות העיון בחומר החקירה היא לאפשר לנאשם הזדמנות נאותה להכין את הגנתו ולממש את זכותו להליך הוגן. הפרשנות המרחיבה למונח "חומר חקירה" יושמה בפסיקת בתי המשפט השונים, באופן שחומר הקשור - במישרין או בעקיפין - לאשמה, ונוגע ליריעה העובדתית הנפרסת בכתב האישום, יהווה 'חומר חקירה'. היישום המרחיב לפרשנות המונח "חומר חקירה" הביאה את בתי המשפט שוב ושוב לכלול תחת מונח זה גם מקרים שבהם הרלוונטיות של החומר שבמחלוקת להגנתו של הנאשם, אינה מובהקת, או כאשר החומר המבוקש אינו קשור במישרין לאישומים המיוחסים לאותו נאשם (ר' למשל בש"פ 8406/12 פלוני נ' מדינת ישראל (3.12.2012); בג"ץ 9264/04 מדינת ישראל נ' בית משפט השלום בירושלים, פ"ד ס(1) 360 (2005)).
9. עם זאת, הבהיר בית המשפט העליון בפסיקתו, כי הגדרה רחבה מדי למונח "חומר חקירה", אינה רצויה. כך למשל, נקבע כי אין לכלול בחומר החקירה ראיות בעלות רלוונטיות רחוקה ושולית, בהקשר לכתב האישום, ואין להתיר "מסעות דיג" ספקולטיביים אחר חומר ראיות (ר' למשל בש"פ 1993/14 יוסף נ' מדינת ישראל (23.4.2014); בש"פ 4508/15 סבג נ' מדינת ישראל (9.7.2015)).
10. לפיכך, נקבע כי על נאשם להצביע על קיומו של "יסוד של ממש" לטענתו, כי החומר המבוקש יתרום להגנתו. תקווה ספקולטיבית אינה עומדת אחר דרישת ה"יסוד של ממש" (בש"פ 7585/14 שטרם נ' מדינת ישראל (18.11.2014); בש"פ 8397/12 חטיב נ' מדינת ישראל (28.11.2012)).

11. בהקשר זה יש לזכור, כי העברת חומרים לעיון נאשם לפי סעיף 74 לחוק סדר הדין הפלילי - פוגעת לא פעם באינטרסים או בזכויות של צדדים שלישיים. על פי רוב, הזכות הראשונה הנפגעת במצבים מסוג זה היא הזכות לפרטיות. לפיכך נקבע, כי במקרים בהם החומרים המבוקשים אינם מצויים בליבת האישום ואינם נוגעים לו ישירות, הרי שעל בית המשפט לערוך איזון בין זכויותיו של הנאשם להליך הוגן לבין זכויותיהם של הצדדים השלישיים. וככל שהזיקה בין החומר המבוקש לבין צורכי הגנתו של הנאשם, רחוקה יותר, כך יגבר המשקל הניתן לשיקולים נוגדים אחרים (בש"פ 8500/14 פאהום נ' מדינת ישראל (28.12.2014); בש"פ 5320/13 מולקנדוב נ' מדינת ישראל (18.8.2013); בש"פ 8252/13 מדינת ישראל נ' שיינר (23.1.2014)).
12. אשר לזכות לעיון בתיקי חקירה בעניינם של עדים - לא ניתן לקבוע באופן גורף כי אין מקום להעביר לנאשם תיק חקירה בעניינו של עד המעיד נגדו (ר' למשל בש"פ 3099/08 אברהמי נ' מדינת ישראל, (23.2.3009)). עם זאת, כפי שנקבע למשל בבג"צ 233/85 אל הוזייל נ' משטרת ישראל (פ"ד לט(4) 129) - "מרחב התמרון" בענין זה מוגבל, לאור תחולת הכלל בדבר "סופיות תשובותיו של עד ביחס לעניינים צדדיים". מטבע הדברים, לא ניתן יהיה לקיים "משפט" נוסף בעניין אותם אירועים, אשר אינם חלק מהאירוע עליו נותן המבקש את הדין.
13. מקום בו מדובר בתיקים סגורים (דהיינו תיקים אשר נסגרו בנימוק של העדר ראיות מספיקות, העדר אינטרס לציבור, או תיקים שההליכים בהם עוכבו) - הרי שמסירת מידע בנוגע לתיקים אלה מוסדרת בחוק המרשם הפלילי ותקנת השבים, תשמ"א-1981. סעיף 11א' לחוק זה קובע כי מידע אודות תיקים סגורים יימסר רק לגופים המפורטים בתוספת השלישית לחוק. בית המשפט והנאשם בהליך פלילי אינם נמנים על הגופים המפורטים בתוספת השלישית. משכך, הרי שמתבקשת לכאורה המסקנה כי סעיף 74 לחוק בתי המשפט אינו חוסה על בקשות לעיון בתיקים סגורים. ראה בהקשר זה עמדת כב' השופטת ברילנר בבש"פ 5881/06 בניזרי נ' מדינת ישראל; ור' גם עמדת כב' השופט סולברג בבש"פ 1408/14 פלוני נ' מדינת ישראל (לא פורסם, 14.4.2014) [לעומת זאת, ראו עמדתו השונה של כב' השופט עמית בבש"פ 5535/13 שמישילשווילי נ' מדינת ישראל (לא פורסם, 15.8.2013), וכן עמדת כב' השופט מלצר בבש"פ 3099/08 אברהמי נ' מדינת ישראל, (23.3.2009). שאלה זו הוכרעה, במידה רבה, בבש"פ 8815/15 סעד נ' מדינת ישראל (10.5.2016), שם נקבע כי ככלל, מסורה לבית המשפט הסמכות לדון בבקשה לעיון בחומר חקירה (לפי סעיף 74 לחסד"פ) גם ביחס לחומר אשר מוטל עליו חיסיון, ואולם דרך המלך אינה בבקשה לעיון בחומר חקירה, אלא בדרך של הגשת בקשה לפי סעיף 108 לחסד"פ, והדברים נכונים ביתר שאת מקום בו חשיפת החומר האמור תפגע בזכויות צדדים שלישיים.
14. מכל מקום, אדגיש כי עיינתי בתיקי התלונה מושא הבקשה שבפני. לאחר שעיינתי בתיקים אלו הגעתי לכלל מסקנה כי אין המדובר ב"חומר חקירה" הנוגע למעשים בגינם עומד המבקש לדון. הרלבנטיות של ההודעות שנגבו שם לאישום כנגד המבקש - ככל שהיא קיימת - רחוקה ביותר ושולית.
- גם אם יעלה בידי המבקש להראות כי בתלונות המאוחרות שהגישה המתלוננת, היא לא מסרה גרסת אמת- הרי שהתרומה להגנתו של המבקש, אם בכלל, היא שולית. אין בעצם העובדה כי המתלוננת הגישה מספר תלונות אשר נסגרו - כדי ללמד על נכונות התלונות אשר התגבשו לכתב האישום הנוכחי.
15. בנוסף, אף לו הייתי נוקט בפרשנות המרחיבה ביותר של המונח "חומר חקירה", סבורני כי לא ניתן למצוא רלבנטיות - אף לא שולית ומרוחקת - לאישום עליו נותן המבקש את הדין. זאת אף מבלי להתייחס לשאלה, אם בכלל ניתן לעיון בתיק סגור, ואם סעיף 74 לחוק סדר הדין הפלילי חוסה על תיקים מסוג זה.
16. בשולי הדברים אוסיף, כי לא ניתן אף להתעלם מהעיתוי בהגשת הבקשה. כפי שנקבע לא אחת: "סעיף 74 לחסד"פ עוסק במסירת חומר חקירה בשלב שלאחר הגשת כתב האישום, קודם תחילת שמיעת הראיות בתיק. בקשה לקבל חומרים נוספים בעיצומו של שלב ההוכחות, ובוודאי בשלב שלאחר הכרעת הדין, פוגעת ומשבשת את מהלכו התקין של המשפט... מטעם זה, בבחינת בקשה למסירת חומר חקירה על בית המשפט לתת משקל גם לשלב בו מוגשת הבקשה, והנטל על הנאשם כבד יותר ככל שהבקשה מוגשת בשלב מאוחר יותר. כאשר מדובר, כמו בענייננו, בבקשה המוגשת לאחר הכרעת הדין, יש לקחת בחשבון בין היתר את משקלו הפוטנציאלי של החומר המבוקש בהגנתו של הנאשם והאם הוא עשוי להשפיע על תוצאות ההליך, כמו גם את השאלה אם הנאשם ידע או יכול היה לדעת אודות החומר המבוקש מבעוד מועד".
- [בש"פ 5335/16 מדינת ישראל נ' מלק (19.7.2016)]
17. סוף דבר, הבקשה נדחית.
- המזכירות תעביר את העתק ההחלטה לצדדים.
- התיקים מושא הבקשה יוחזרו למשיבה, בתיאום עם המזכירות.
- ניתנה היום, י"ט טבת תשע"ז, 17 ינואר 2017, בהעדר הצדדים.